

På konferensen "Lika rättigheter och samma möjligheter" träffades representanter för Sveriges fem nationella minoriteter. Foto: Mia Taikon

Nationella minoriteter möttes i Malmö

Konferensen "Lika rättigheter och samma möjligheter" arrangerades i Malmö i mars. Syftet var att skapa dialog och erfarenhetsutbyte mellan de fem nationella minoriteterna. Kan- ske är detta början på ett större samarbete.

Arrangörer var Nytänkande Romska Kvinnonätverket i samarbete med Malmö Stad, Malmö Museer och Ungdomsstyrelsen. Konferencier för de bägge dagarna var Domino Kai.

Kati Dimiter Taikon berättade lite om det Romska kvinnonätverkets bakgrund: – 2010 träffades en hel grupp romska kvinnor på en konferens i Haparanda tillsammans med kvinnor från de övriga nationella minoriteterna. Då tog vi över stafett- pinnen och i år är det därför vi som arrangerar denna konferens.

Hanna Thomé är kommunalråd med ansvar för antidiskriminering och kultur i Malmö: – I Malmö har man tillsatt en beredning som enbart

ska arbeta med frågor kring antidis- kriminering och jämställdhet. Vi har också dragit igång en utbildning tillsammans med en antidiskrimine- ringsbyrå här i Malmö för att utbilda alla tusen chefer och ledare i Malmö Stad i antidiskrimineringsfrågor.

Sigrid Asveljeff, avdelningen för Integration och Arbetsmarknad i Malmö:

– Vi har fått i uppdrag att ta fram ett förslag på en handlingsplan för hur Malmö stad kan tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån den lagstiftning som finns. Vi ska också upprätta former för dialog kring hur samråd mellan kommunen och de nationella minoriteterna kan utformas på bästa sätt. Malmö stad vill skapa dialog med represen- ter för de nationella minoriteterna i Malmö när det gäller hur samråd skulle kunna utformas.

Två verkligheter

Rabbinen Shneur Kesselman talade om situationen för judarna i Malmö:

– Det finns två olika verkligheter för judar i Malmö. Den som vi som

judar upplever varje dag, den andra är den "riktiga" som polisen och Säpo ser. Kanske ropar någon efter dig på gatan att "Jag ska döda dig jude", och då blir jag ju rädd och tror att någon vill döda mig, men kanske menar han det inte. Det är en balans mellan dessa två verkligheter som kan ge oss en riktig bild. Situationen är idag så att våra ungdomar inte vill stanna i Malmö.

Startade romskt råd

Roger Hadad (fp) är skolpolitiker i grunden och han har jobbat med romska frågor i fyra år. Ursprungligen var han politiker i Västerås där han var med och startade ett romskt råd. Nu sitter han i riksdagen där han var initiativtagare till riksdagens nätverk för romska frågor:

– Det består av 20 riksdagsledamöter från sex partier. SD är av naturliga skäl inte med. Nätverkets uppgift är att sprida information och utveckla dialog och kanaler till politiska företrädare på alla nivåer.

Föreläsaren och psykoterapeuten Joshua Kaufman ställde frågor:

– Varför väljer jag att tillhöra minoritetsgruppen judar? Jag växte upp med kunskapen att jag tillhörde en förföljd minoritet. Handlar det då om en påtvingad identitet? I tonåren funderade jag "Det måste finnas något bra med att vara jude" och "Vill jag tillhöra en minoritet?" När jag var 20 år tänkte jag "Kanske är det dags för mig att försvinna". Är det något fel i att försvinna in i majoriteten?

För att känna stolthet krävs kunskap, menar Kaufman:

– Jag har alltid fått i mig att jag är ett offer utan ansvar. Det är en livsfarlig idé att vara offer i sin identitet, att man är fast i ett förtryck. Vi ska akta oss för rasister, men vi ska inte vara offer. Då kan man inte göra något. Då är man ett rö för vinden. Att inte vara ett offer betyder inte att man ska glömma sin historia, men man får inte fastna i den. Världen är en bättre plats idag än för 20 år sedan, även för oss judar. Vi får inte leva kvar i gettot.

Astrid Kruukka är fritidspedagog från Pajala:

– Mitt första språk är svenska som mina föräldrar talade till mig. Det var med farmor jag talade meänkieli. Innan Astrids dotter föddes

bestämde hon och hennes man sig för att bara tala meänkieli med henne: – Min identitet är idag tvåspråkig och det är viktigt att barnen känner stolthet. Idag jobbar Astrid i olika projekt med förskolor och skolor. Hon lär ut sånger, ramsor och fraser på meänkieli till barnen.

Johanna von Kræmer-Elmqvist är biträdande rektor för Sverigefinska skolan i Stockholm. Hon talade om den stora nedgången av finska elever i Sverige:

– Under 1990-talet fanns det cirka 300 finska klasser i landet. Idag finns det cirka 700 elever och ett fåtal klasser. Antalet finska elever har sjunkit stadigt. Vi har ju även en minoritet inom vår minoritet: De finska romerna. Den Sverigefinska skolan startade 1990 med 11 elever i årskurs 1. 2007 startade förskolan med 12 barn. I år, 2012, har skolan 307 elever och 47 förskolebarn.

Vikten av språket

Niejda – Chicks in Sápmi, är ett mentorprogram för samiska tjejer. Sanne-Ristin Bengtsson är 18 år:

– Jag valde att vara med i projektet för att det verkade bra att ha en mentor. Agnes Sehlstedt är lika gammal: – Jag kände mig lite utanför det samiska samhället. Niejda gav mig fler samiska kompisar, sade hon. Niejda: – Chicks in Sápmi är både ett nätverk och ett pilotprojekt.

– Nu har vi sökt pengar till en treårig fortsättning på projektet och vi hoppas kunna starta nästa år, sade Sanne. Själv kommer hon från en renskötande familj där de äldre är en kunskapskälla som verkligen behövs. Agnes talade om vikten av språket: – Språket är en del av min identitet. Mamma talar pitesamiska, pappa nordsamiska.

Kommit långt

Angelina Dimitër Taikon, lärare, och Rosita Grönfors, romsk aktivist, presenterade också nätverket:

– Vi romer tycker inte synd om oss själva, det är samhället som har satt oss i den positionen. Idag har vi kommit långt. Den romska kvinnan har lämnat köket och befinner sig i trappan. Rosita tillade:

– Om vi gamla romska kärringar kan stå här och tala, vad kan då inte de unga romska tjejerna göra?

Stefan Palison i talarstolen.

Yamam Al-Zubaidi från Diskriminerings Ombudsmannen (DO) talar om det nya uppdrag som DO fått av regeringen, att i samråd med bland annat Statistiska Centralbyrån, SCB, ta fram metoder för att föra statistik rörande levnadsförhållanden med avseende på bland annat etnisk tillhörighet, könsidentitet och könsuttryck och sexuell läggning:

– Detta är en förstudie för att ta fram vilka metoder som kan användas i arbetet med att beräkna antalet personer som anser sig tillhöra en nationell minoritet. Det handlar i detta sammanhang om insamling av känslig information. Regeringen vill nu att DO, i samråd med SCB, Statens folkhälsoinstitut och Datainspektionen tar fram förslag på metoder på hur man kan föra statistik.

Regeringen vill också att DO ska bedöma metoder för att ta fram statistik rörande personer som identifierar sig som tillhörande nationella minoriteter:

– Sverige har fått internationell kritik för att det inte finns uppgifter om hur de nationella minoriteterna mår, särskilt hur deras kvinnor och barn mår. Regeringen vill att vi ska se vad andra länder har gjort. Men det finns många lagar, internationella resolutioner och direktiv att beakta. Uppdraget ska redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet senast den 1 september 2012.

Information och kunskap

Malmömodellen kallas det arbete som Malmö stad bedriver främst genom Romskt informations- och kunskapscenter. I april 2009 öppnade Malmö stad ett romskt informations- och kunskapscenter i samarbete med Delegationen för Romska Frågor. En av de romer som arbetar på centret är Marian Wydow:

– Vårt uppdrag är att utveckla metoder för att öka romernas delaktighet i samhället, sade han. På skärmen bakom honom visar han ett axplock av de alla de hatkommentarer som kom när centret startade. På centret arbetar man inom flera områden. De erbjuder information och stöd till romer för olika samhällskontakter, t ex om någon vill starta en förening eller projekt. Centret kan arrangera olika informationsträffar och temakvällar tillsammans med myndighe-

ter, romska organisationer och frivilligorganisationer i olika aktuella ämnen.

Diana Boglund är också rom och arbetar på centret:

– Vi har medborgarkontorsverksamhet också, berättade hon. Tanken är också att centret tillsammans med andra verksamheter i Malmö stad ska utveckla samarbetsformer för att öka kunskapen kring romsk kultur och levnadsförhållanden för att bättre kunna bemöta de önskemål och behov som romer har. Centret kommer också att dokumentera och sammanställa olika frågor, aktiviteter och arrangemang.

Mentorskap är en god väg

Domino Kai sammanfattade de två dagarna:

– För en lyckad framtid behövs det flerförskolor och skolor där de natio-

nella minoriteternas språk och kultur kan frodas. Ingen ska kunna se ner på oss för att vi talar vårt språk. Vi ska vara stolta, aldrig offer. Det finns en fara i att beslut fattas över våra huvud. Mentorskap är en god väg att gå och kanske även mentorer mellan de nationella minoriteterna. Det är dags för oss nationella minoriteter att gå ihop. Då kommer vi att lyckas!

Kati Dimiter Taikon fick sista ordet:

– Detta möte är något viktigt, en arena, ett erfarenhetsutbyte de nationella minoriteterna emellan. Detta är en mycket positiv drivkraft, sade hon.

**Text: Bengt O Björklund/
É Romani Glinda /
Foto: Mia Taikon**

Denna text är lite förkortad.
Hela finns på:
www.jamis.se

Kati Dimiter Taikon (mitten) tillsammans med Agnes Sehlstedt och Sanne Ristin-Bengtsson.